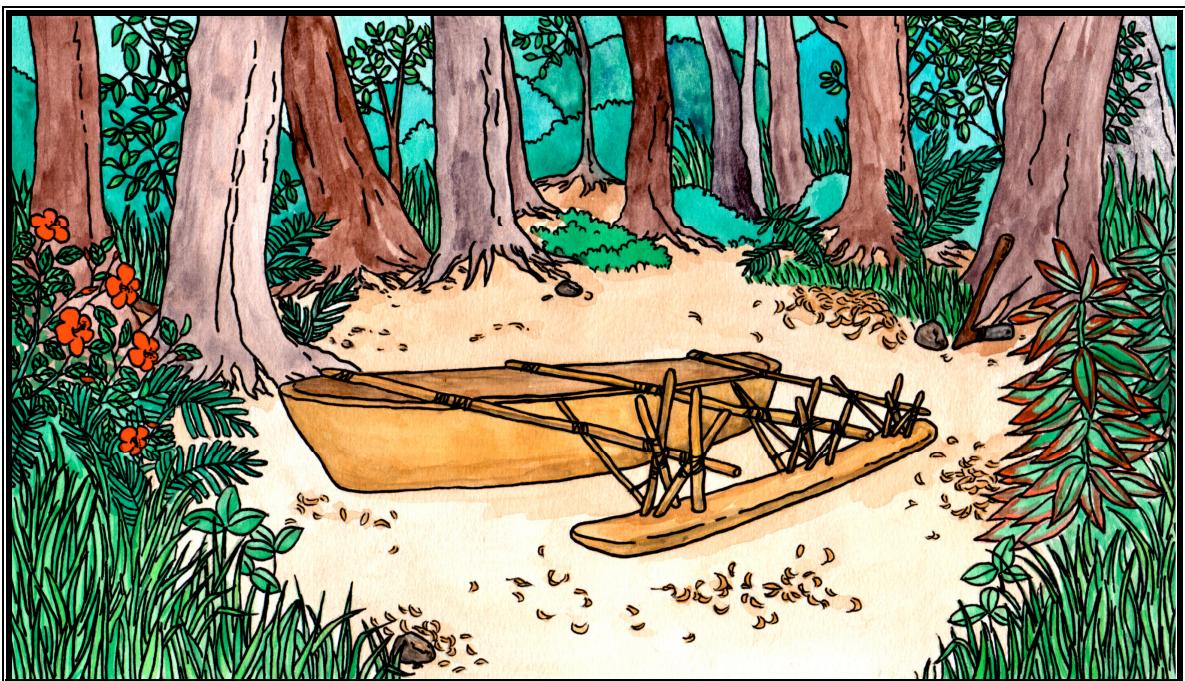

*E no Alex FRANÇOIS ta le Franis
na me revrev o olñevu no
mogon e rege ta Mēsēn*

O olñevu ta turmo ta Mēsēn le Vōnōlav Vanuatu

SMOL TOKTOK LONG BISLAMA

Buk ia, blong wanem? Insaed long buk ia, mi stap putum wanples samfela kastom stori blong **Mosina** (*Mēsēn*), wan vilej long Vanua Lava aelan, Bankis, TorBa provens, Vanuatu.

Ol storian ia, mi bin rikodem taem mi stap long Vanuatu, long yia 1998. Taem mi stap long Vanua-lava, mi harem se i gat 8 o 10 man nomo oli stap toktok lanwis blong Mosina tedei yet. Ale mi girap, mo mi traem rikodem voes blong olgeta, raelem lanwis ia, mo harem kastom storian. Tedei mi wantem talem tankyu long ol pipol blong Mosina, mo espeseli i go long Jif David, Stakis Siplag, Elaija mo Renol Qeneglē, from oli helpem mi bigwan blong lanem lanwis blong olgeta.

Buk ia i gat lanwis Mosina nomo, i nogat Bislama o Inglis o Franis. Mi mekem olsem ia blong ol pikinini long Vanua-lava oli lanem gut lanwis blong olgeta fastaem, we oli no stap transletem i kam long wan narafala lanwis blong ovasi. Olsem ia, buk ia yumi save yusum long skul, blong lanem gut kastom blong ol bubu blong bifo.

Wok blong mi, mi stap lanem ol difren lanwis blong Vanuatu. Mi raelem finis sam diksonari, sam buk blong kastom stori. Mi stap mekem ol buk ia, blong ol manples blong Vanuatu oli save holem taet lanwis mo kastom blong bifo. Woman blong mi Sawako hem i helpem mi blong mekem buk ia, hem i droem pi ja we i kalakala we i naes.

Sipos yufala i wantem raet i kam long mi, yufala i traem sendem nomo mesej i kam long adres ia daon.

*Sowo kimi ga mōrōs, kimi a
rev me o letes min no, ga wē
anan ! Na kara rev kēl nat
min kimi.*

*Varean ga lowo min kimi
nōl. Na ga tap kimi.*

Alex FRANÇOIS
LACITO-CNRS
7 rue Guy Môquet
94801 Villejuif
FRANCE

tel-fax <33.1.49.58.37.48>
<francois@vjf.cnrs.fr>

E no, Alex.

O gōsōw wo o gōtō

Maranag Tevēt Mesigteltōk

Le qōn ni tawal, e ra ruñer tan pulsalan :
o gōtō wo o gōsōw.
"Ninrō a van a wos tēlēs ?
– Ga wē, ninrō a van."

Nōrōrō me van, nōrōrō me woswos qēt o tēlēs, o gōsōw ni mōn o gan, wo o gōtō ni mōn o gan.

Qēt nōrōrō a van. Nōrōrō a van, me niñ me o qētgi no-tatañer.

Nōrōrō me sag sur no, o gōsōw wo :
"Na ga sag ti gēn."

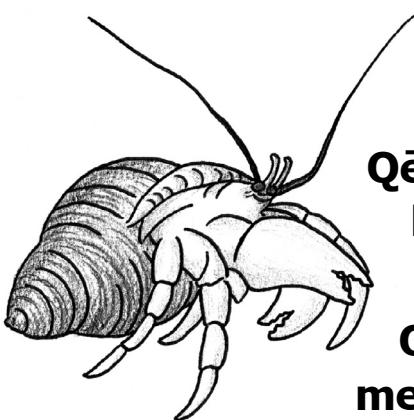
O gōtō wo "Ga wē, no na ga rep. Na ga rep sag o, na kara kurkur gok o tēlēs."

Sōwlē, nōrōrō me kurkur o tēlēs va~ van, o gōsōw me qal kur qēt o gan.

Nē me gat min o gōtō wo "Ē ! Gōtō ! Nēk a le gok me o tēlēs !"

O gōtō wo "Qōq ! Se nēk me kur qēt vatag o gom !"

O gōsōw wo "Ke, na me kur qēt vatag."

Sōwlē, o gōtō ni le min nē o takle tēlēs mēlēn.

**Qēt, nēk ga lēlē vatag o gōsōw ?
Le masawregi nē ni gengen, si
nē ni kurkur o sav, ga goplōt.**

**Qēt, o gōtō me le min nē, nē
me kur qēt mēlēn. Qēt, nē me
paer mēlēn o tēlēs min e Gōtō.**

**O gōtō wo "Qōq ! Se na me le min nēk o, nēk me
kur qēt vatag ?"**

**O gōsōw wo "Ke, na me kur qēt vatag ; le gok
mēlēn me !"**

**Le masawregi no, o gōsōw me paer le gōtō, pa o
gōtō ete mōrōs le min nē.**

**Nag ti, o gōsōw o lolon me gagar, ni van me wa
nag le qētgi no-taqelav.**

**O nē me kur. Nē me ku~ kur o qētgi no-taqelav
no, o taqelav me mōs, piriñ o gōtō ; o gōtō me
mōs e no, qēs wor o loson le mēke vot.**

**Wa nag gonoko... o gōsōw temek ta o seren me
gol. Nē me raṁ o woga,
kemem ga ḥl wota o ga
pēw. Nē me susur gor, me
susur gor qēt o loso gōtō
pen, qēt nōrōrō a mōl le
vōnō.**

**O kaka wun ni gop se no.
Varean.**

O olñevu mogon e Qet

Maranag Tevēt Mesigteltōk

E Qet, e ra testesen sañwul nēme ni tawal. Nēr ga togtog Leseper. Qēt, e gonon e Qet mēlēn ; o san e Rovilgal.

Le qōñ ni tawal, nēr me togtog, e ra testesen e Qet me gat min nē ta :

"Ee ! Nin a van a tar ak ?"

E Qet wo : "Ga wē."

Qēt, e rege no nēr a van pe tar ak, wo e Qet ni on ti le gemel.

E rege me van, me tartar qēt o ak, mōl kēl me ; a ēl e Qet ti on ti le gemel.

"Ee ! Qet ! Nēk a nagnagse ? Kem me van ti pe tar ak !"

E Qet wo : "Eneñ, ga wē !"

Taval meren ta pen, nēr a van kēl mēlēn. Nēr me van no wo ~ taklegi a tartar o salat, o quer... o tare rokenke se, ete ta pe tartar o ak, o nēr me tar qēt pen.

Qēt, o kanēr me taurmat qēt, nēr me tek lōlō me. Me vilvil qēt ; tek row a Tetgen. E rege gat min

e Qet ta :

**"Kemem, o ak me qēt. Kem me tek lōlō vatag row
le metesa." E Qet wo : "Eneñ, ga wē."**

**E tuar ni rev tēqēl row o kan ; sar kal sag wo o ak
ni tul.**

E nēr nōl temek no.

**Qēt, temek talōw o, e Qet ni nōnōm rak o salan, ni
van pe tar ak. Vanvan kē a Sērēwan.**

**Niñ nat a Sērēwan, ni ēl no : nanar ni tawal ni tur
ti. "Oo ! Na ga tar o kok, o nanar gēn."**

**Qēt, ni tar tul. Ta~ tar, tar lat sōw, nē ni pit mōt.
Ni pitpit mōt qēt, nē ni mōl kēl Leseper.**

**Taval meren, nē ni van kēl mēlēñ. Van kēl sōw a
Sērēwan ; ni niñ me, ni ēl wanag o nanar, me
tur rak kēl vatag !**

**"Ey ! O sav me nag o nanar no me tur rak kēl ?
Nanar se no no me tar tul ti le nor !"**

**O ni tar tul kēl mēlēñ. Tar tul sōw, ni pit mōt, nē ni
mōl kēl no Leseper.**

**Qēt, taval meren, nē ni kēl nat a Sērēwan ; ni ēl o
nanar me tur kal kēl mēlēñ ! Noko, nag vag-tōl-
negi, ni tar tul kēl mēlēñ. Ni pit mōt.**

**Noko ni qētēg nur o ak. Nu~ nur, me nur qēt. Ete
nur qēt, pa nē me le o masre ak ni tawal, ni van,
ni taq telñor tek.**

**Nē ni sagsag ti, ni ēl me : ti koko me nak, koko me
nak. Ni ēl no : o potutu maraw !**

"Oo ! Wun nē wo se gēn ti nagnag min no ?"

**Nē ni sagsag, ni
nērē o maraw me niñ
me, ni pot wonag o tare
vinvinti ak, o tare masmasre ak
e Qet me tar ti.**

**Wo gonoko ni qētēg won kēl o ak. Nē me
won won wo~ won, me niñ me wonag o
masawregi ta nē ni won qēt, ni ēl no
wonag o masre ak o eneñ ! O masre
rokenke eneñ.**

**Me sēk atēlē sēk atēlē va~ van : maraw ni
row nen o, e Qet ni row lō me.**

Row lō me no wa ~ sōlte o parpar :

**"Oo, nēk wo ti nagnag min no ! Na ga tar
mamat nēk garqe !"**

**Maraw wo : "Oe ! Pulsal, nitog nagnag min
no temek no, nitog vusvus no ! Na ga tar o
kom. Ga wē, nēk a kēl Leseper, nēk a
togtog nar. Le masawregi na me tar qēt o
kom, o savsav nōl me taurmat, na na
vetreñ nat, nēk a van me sur o kom."**

E Qet wo : "Ga wē."

**Qēt ni mōl kēl Leseper, wo ~ e Maraw ni
tar o kan e Qet. Nē me tar tar ta~ tar
me tartar qēt ; me tar o sam, o savsav
nōl me taurmat qēt ; me vil, me vilvil
qēt.**

**Noko ni vetreñ o sal min e Qet. Van nat sur e Qet,
o kan nē me tar qēt vatag.**

E Qet ni niñ me ni ēl o ak : "Ooh ! Ga wē anan !" Qēt, nē me ēlēl qēt o kan, ni kēl ron kē a Leseper, ni gat min e gonon : "Nēk a vōs o gepen ni tawal."

Nē me vōsvōs qēt, e Qet ni le o gepen no, ni kēl me a Sérewan. Mop kal sag le ak, ni ēl pa o gepen o atik. O, ni tuql vete. Tuql vete sōw, ni ris sokor.

(Gonoko, ti on ti a Sérewan. Si nēk ga van nat a Sérewan, nēk a ēl o sokor ti on ti. O gepen ta le kan e Qet.)

Ni kēl me, ni gat mēlēn min e gonon. E gonon ni vōs ga sasa : ga lowo sal. Vōsvōs qēt, e Qet ni le, ni van tek nat a Sérewan, ni mop kal sag le ak, ni ēl o : "Ooh ! Gonok ga tatērēs."

Qēt, nē me nag o wen lowo.

Me nag o wen lowo, o wen me wen wen we~ wen, o pē me sol. O pē ni sol lō tek wonag o kan e Qet, niñ row alo.

O pē no, kemem ga ōl ta 'o Pē Rañrañkōr'.

Qēt, o tañsar pul rō. Ni tawal, o tañsar ga kōrkōr ; ni tawal o wōlul.

Qēt e Qet ni gat min e va ga kōrkōr ta : "Ee ! Nēk a wok le kok ?"

E va ga kōrkōr wo : "Ohoo, na te mōrōs."

Qēt, nē ni gat min e wōlul : "Ee ! Nēk a wok le kok ?"

E wōlul wo : "Ga wē."

Qēt, e wōlul ni var kal le ak. Var kal sag le ak ~

**Tan e Qet a ~ rev kal o gepen ; nēr ga
vērēg, vērēg vērēg vērē~ vērēg, niñ
me a Nusñereqo ; e Qet ni uv o
tōw.**

*Wuuuñ
Wuuuñ
Wuuuñ*

**E ra testesen e Qet ga tog Leseper, nēr ga roñte o
tōw : "Ey ! Rege ! Roñte o tōw ! Wun wonag o
kan e Qet. Nin a vērēg tēqēl alo nin a ēl ten ?"**

**Nēr a vērēg tēqēl row alo, le metesa a Tetgen ; nēr
a ēl wōl me no, o sav ? O kan e Qet ti vērvērēg ti
no, o rētne ak !**

**Ni vērēg vērvērēg, niñ me ~ le metesa a Tetgen.
Rev sur o gepen ; sō kal sar me ; rev kal o ak.
Nēr a var kal sar Leseper, le vōnō.**

**Noko wonag e ra testesen e Qet, temek ta o
Iolonēr ni gagar nē.**

**Nēr me mop o nōnōmia ni tawal, ta : "Nin a nag
temek eve, ti nin a pol o kan e Qet ?"**

— "Ooh. Talōw, nin a van le mōt, nin a nag
taurmat, a mop taurmat o tare o wonarag, ta pe
sinsinig. Pa le masawre nin me nag taurmat, nin
a nag taurmat savsav ta pe sinsinig, o mogon e
Qet, van tek ron aros." Wo "Ga wē."

Temek talōw o, nēr a van.

**Nēr me van, me nag taurmat o tene sinsinig, nēr a
mōl kēl me. Mōl kēl me, le matav, nēr wo :
"Qet ! Nin a van pe sinsinig ?"
E Qet wo "Ga wē."**

**Qēt, nēr me van so no, pa nēr me mop vatag o
nōnōmia, ta 'si nēk mi van, nēk mi niñ o
tontonom, nitog sinsinig, nēk a mōl kēl. Mōl kēl
le vōnō, tog tog narnar.'**

**Qēt, nēr ron me nag o nōnōmia no, nēr me nag
temek nēr me mop ti.**

E Qet ni vorus : "Ti o tontonok eve ?"

Nēr wo : "Ohoo, o tontonom ron sar o."

**E Qet me va~ van, me niñ o tantanan ; rep kal
sag ; me sinsinig qēt o woga ; ni sēw tēqēl. Sēw
tēqēl sōw, ni sagsag narnar o mon.**

**Pa wonag, e ra testesen me niñ vatag le vōnō, me
le e gonon, me le o gan o vetel, wo ~ nēr me
tēqēl row le metesa, rev tēqēl o ak. Nēr a toto
tek wonag o kan, o gan o vetel, wo e gonon : e
Rovilgal.**

**Nē me sa~ sag, ni tut o mon ni tawal. Le masawre
nē me tut o mon ni tawal, ni roñte e rege ti sur
o es.**

*Tartar ak e na ken sē ?
Na ken maraw vērvēr
Süs we darag
Te welas wor e
We men me twal e
We ak tēmēnin le wawa-n*

Le masawre e Qet me roñte o es, nē wo : "Ke ! E ra tistisik wun me toto tek e gunuk, wo wun o ak !"

Qēt, ni mōl. Mō~ mōl, niñ me le vōnō. E rētnan wo : "Qet ! Nēk a togtog temek eve ? E ra tistisim me pol e gunum, o kom, wo o gom o vetel ! Nēr me toto ron kē a Gō."

E Qet wo : "Ga nun ?" Ta : "Ke !" ~ "Ga wē !"

E Qet me van, me le o mōtō ni tawal. Pa o mōtō no, le lologi, o wiegi eneñ.

Me van tek me ; gat min e rētnan wo : "Ninrō a tēqēl row a le metesa, a Tetgen. Na ga na na kal le mōtō nak, piriñ gok o vetel. Nēk a tōr o mōtō nak, nēk a luw o naw. Tawal, ni rō, ni tōl, wo nēk a vivir no."

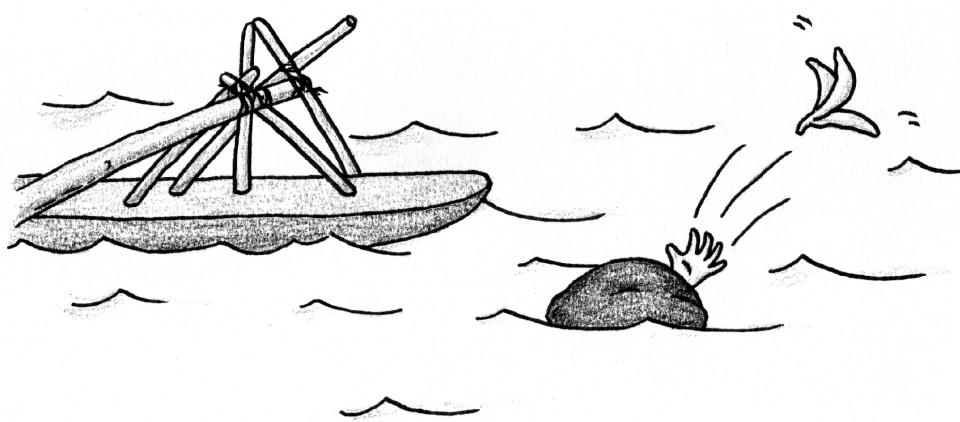
Wonag e rētnan wo : "Ga wē."

Qēt, e rētnan me tōr o mōtō, e Qet ga sag le lologi.

Ni luw o naw : "Tawal, ni rō, ni tōl !"

O naw me vēg wo e rētnan ni vivir e Qet. Vivir revelō o naw, ni sal.

Nē me sal sal sa~ sal, sal niñ rivte me e rege, e ra testesen le ak. Ni sal salō nēr. Me van, me niñ

me, temek sōw lakēl ; o nē ni pisis.

Le masawre nē me pisis so no, nēr a roñte o penegi. "Hmm ! Rege ! Se o pene sav we ?"

Pa e tesen e Qet ni tawal, nēr ga ōl nē ta o san e Tagar galgalal. O ni gat min nēr wo : "Se kimi ti roñroñte o sav ? E Qet se iē me kir o !"

E rege a gat min nē : "Ee ! A nagse pen wōl e Qet ~ nēk ti gatar ti e Qet o ? Noko nē towo qaqa a Vōnōlav, wun vēti le woñot !"

Nēr ga vērēg, vērēg vērē~ vērēg. Nēr a ēl no, wonag o vinti vetel nēr me mop ti ta o gan : o wērwērē vetel. Nēr a vērvērēg ti no, ēl o vinti vetel sal me.

Tagar Galgalal wo : "Ēl ti wonag o vinti vetel ~ gan e Qet ! Nin me mop ti le lolo ēm, wo no : e Qet se me gen o vetel o."

Nēr wo : "Ee ! A nagse pen wōl e Qet nēk ti gatar nē ti o ? Noko, nē towo qaqa le woñot ! Towo sinig, a Vōnōlav."

Nē wo : "Ga wē. Nin ga ēl o sav garqe ?"

E Qet me sal temek no va~ van, ni qal sar kal a Gō. Van kal sar le metesa ; rep kal sag le wovag ; ga seg o woqagal ; ga sag tek o mogon o parpar.

Ni sagsag nar wonag e rege le ak, e ra testesen.

Nēr me vērēg, vērēg vērē~ vērēg, niñ nat. Nēr a vanvan sar me sur o metesa...

Ēl sag o, wonag e Qet me row tēqēl nen o wovag.

Vanvan atēlē ti sar o rege le on, le metesa.

**E gonon wo : "Rege ! E Qet wonag sar me vanvan
atēlē ti le metesa !"**

**Nēr wo : "Ee ! A nagse pen wōl e Qet no nēk ti
gatar nē ti ? E Qet ti tog ron ti kē a Vōnōlav, ni
van me le sav ?"**

Ta : "Ga wē. Nin a sō sar."

Nēr me sō~ sō. O ak me tapasas sar me le metesa.

**Nēr a ēl sar me, e Qet. E Qet ni tēqēl row me. Ga
sōlte o parpar wo ga seg o woqagal.**

Van niñ le qiti ak, wo ni ukēg vete mēlēn o es :

Tartar ak e naken sē ?

Naken maraw vērvēr

Süs we darag

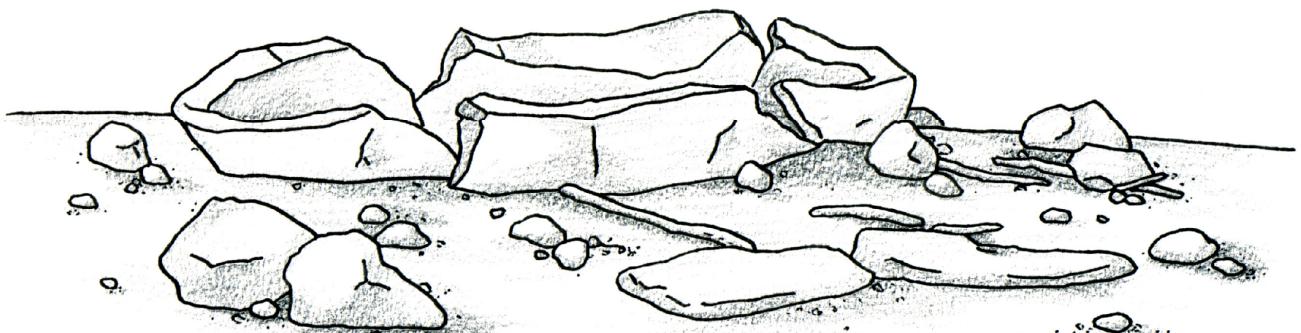
Te welas wor e

We men me twal e

We ak tēmēnin le wawa-n

**Me rovrov vete ti o parpar, qēs sōw le qiti ak no : o
ak me palal wor, me niñ row le kērēgi.**

Wo ~ nēr ga sag ron ti.

**Nēr me sag temek no le metesa, nēr me sa~ sag e
Qet wo "Sōwlē, gonok kimi ga sēk o metesal ta
pe nin a mōl kēl a Vōnōlav. Si eneñ, nin ga tog
lav a Gō."**

**Nēr me to~ tog me niñ o revrev, e Qet wo "Ga wē,
ri togtog onok, na na van ti le vōnō."**

**Ni var kal sar, ni vanvan ti ni ēl o ere qo. O ere qo
no, o palan e Woqastavav. Wo nē ni turtur ēlēl o
tare qo, e Woqastavav ni ēl nē : "Ee pulsal, nēk
me van me !"**

**E Qet ta "Ke, na me van me, pa kemem ga marag,
e ra tistisik vēti row o alo."**

**E Woqastavav wo : "Van row o, gat min nēr nēr a
var kal me, nin ga mōvōt."**

**E Qet ni tēqēl row, ni ūlōl row e ra testesen, nēr
van kal sag, niñ le vōnō.**

**Woqastavav ni le min nēr o gengen, nēr me
gengen qēt, nēr me to~ tog me revrev, e
Woqastavav wo "Kimi ga mōvōt le gemel."
~ "Ga wē."**

E Woqastavav ni mōl, wo nēr ga tog ti.

Nēr me to~ tog, gonok nēr ga mōrōs ta mōvōt.

**E Qet ni nir lō o wosañ ta le ēm. Qēt nēr a kal
telñor le wosañ no, nēr a mōvōt.**

**Nēr me mō~ mōvōt, Woqastavav ni van me. Van
me le qōñ, ni van me ni ēl nēr eneñ ! Ni mōl kēl.**

**Le matav, nēr me teper, nēr ga gengen matav wo
Woqastavav ni van me.**

Van me : "Ee ! Le qōn na me van me ta nin a kakaka, pa kimi eneñ. Kimi me van ti eve ?"

Pa e tesen e Qet ni tawal, o san e Tagar Lolosil, wo ni vētrow ta : "Aqō ! A vēt o sav ? E Qet me nir lō o wosañ no, kemem me mōvōt le lologi !" "Ga nun ?" Ta "Ke !" – "O, eneñ, ga wē !"

Tog rak o qōn ni tawal, to~ tog, le revrev, me nag mēlēn temek no : nēr a mōrōs ta mōvōt, e Qet ni nir lō mēlēn o wosañ ni tawal.

To~ tog, le qōn, Woqastavav ni van me. Van me, a ēl nēr eneñ. Me sēk atēlē nēr va~ van, eneñ ! Ni mōl kēl.

Le matav, ni kēl me ni ēl e rege ti vēr-sag ti. "Ey ! Le qōn na me van me, pa kimi eneñ ! Kimi me tog ti eve ?"

Tagar Lolosil wo "Aqō ! Kemem me mōvōt mēlēn le lolo wosañ no ! Wosañ, e Qet me nir lō !"

Paspasne qōn, e Qet me nir lō o wopēr. Nēr me kal le lolo wopēr no, mōvōt.

**Le matav, Qastavav ni van me, ni varus mēlēn,
Tagar Lolosil ni vētrow min nē :
"Oo, kemem me mōvōt le lolo wopēr."
"Oo ! Pa eneñ, ga wē !"**

**Sōw nēr me sag kakaka no, e Qet ni gat min e
Woqastavav ta : "Wērēs, kemem ga mōl kēl."
"Oo, ga wē. Pa temek no, talōw, nin a qarqarñis
gan-kimi qēt, kimi kara mōl."
E Qet wo "Ga wē."**

**Qēt, Woqastavav ni van le tuqē, ni taurmat o
gengen, ni lele wo o qet, o nom, o tamag, o
rowsil ; tot o nomat.**

**Le masawre ni van nen le tuqē, wo e Qet ni gat
min e ra testesen ta : "Kimi ri van ri tar me o po
sañwul tawal nemegi tawal."**

**Le masawre nēr me tot me o tare po no, e Qet ni
gat min nēr ta : "Talōw le matav, le masawre
nin me lik o qarñis, le masawregi e Woqastavav
ni gat ta 'E sē ni vērēg o naw ?', ni tawal nen
kimi ni vērēg. Van row o, nitog tovtov o naw.
Qēs wor o po, rep kal o or."**

**Nēr nōl me tatag o sav e Qet me gat min nēr. Pa
nēr me taurmat mēlēn o po sañwul tawal
nemegi ni tawal, o po mem, o po ta pe o gen,
wa o po magal tutun.**

**O tare savsav no, nēr me taurmat qēt tatag o sav e
Qet me gat min nēr. Qēt, nēr ga mōvōt.**

**Mōvōt, le matav, nēr me lik. Liklik qēt, gonoko nēr
a gergeres o mōtō.**

E Qet ni gergeres o mōtō, Woqastavav wo : "E sē ni vērēg o naw ?"

E tesen e Qet ni tawal wo "E no !"

Le rak o po, vērēg tēqēl row le naw, qēs wor o po, rep kal le or.

Nēr me na~ nag, "Tur tēq ! E no !"

E tuar ni van mēlēn̄, van row niñ̄ row le naw, qēs gor o po, rep kal le or.

Me nag temek no gainiñ̄ nēr pul sañwul neñegi ni tawal, piriñ̄ e gonon e Qet, Rovilgal.

Nēr me rep tek o tare po sañwul tawal neñegi ni rō, temek no me vētrow vatag : o gen le lologi, o mem le lologi, o magaltutun.

Qēt, e Woqastavav me ēl temek ta gonoko e ra testesen e Qet me gal nē, gonoko o lolon ni gagar.

Tur rak sur e Qet, vērēg me ta vus e Qet. E Qet wo "Maraw tēvēr, no tavalgi !"

Wo ni van taval um, ni le o qet ni tawal, sōñōn le teper.

Woqastavav ni vērēg me ta ni vus mamat nē e Qet wo "Maraw tēvēr, no tavalgi !"

Wo ni van taval um, wo ni sōñōn o qet.

Me nag temek no va~ van, sōñsōñōn o qet, o nom, o tamag, o qo, me sō~ sōñōn, o teper me wowon, wo ni vērēg.

Nē turmō, Woqastavav gortuwur.

**Nēr me vērēg vē~ vērēg
me niñ me o or. E Qet ni
rep kal le or, nē turmō wo
Woqastavav gortuwur.**

**Nēr a rep rep re~ rep, e Qet
wo "Polok o or, nēk a malaw
se malaw !"**

**O or nē me malaw malaw
malaw malaw, van vete sag
noi.**

**Qēt, le masawregi Woqastavav
me re~ rep sag me, nē ni tōr le
roñon e Qet nak o, e Qet wo "Le
me o po mem !"**

Le sōw min nē o po mem.

**Sor sōw le nogon e Woqastavav,
Woqastavav ni sirir niñ sōw o tan
noi. Wo ni rep kal kēl.**

**Me nag temek no, o po mem me van,
o po magaltutun, o savsav no me qēt ;
nēr a rep.**

**Me rep rep re~ rep, e Qet
wo : "Polok o or, nēk a
malaw se malaw !"**

**O or ni malmalaw. Me
malaw malaw ma~ malaw,
e Qet me ēl ta gonok, ga
tatērēs wun, nē ga niñ a
Vōnōlav. Wo e Qet ni gat pe**

or : "Polok o or ! Nēk a molov, nēk a molov, pa nēk a molov sur a Vōnōlav."

Qēt, o or palan o ni molov.

Molov kēl me a Vōnōlav,
me molov kal tēnēnēg
ron kē, le masawregi
kemem ga ôl ta *Lesis*.

Qēt nē ni gat min e Tagar

Galgalal "Nēk mi row
tēqēl turmō, nēk a tōr
menmeneg o ulsu or."

Tagar Galgalal wo
"Ga wē."

Qēt, Tagar Galgalal me row
sur sōw, ni tōr menmeneg
o ulsu or, wo e ra taktak-
legi no, nēr me sēw.

Nēr me row tēqēl nen o or va~
van me qēt, e gonon wo e Qet o
paspasnegi. Masawregi e Qet me
row tēqēl sōw, nē me tōr gor o
ulsu or, ni gat min Woqastavav :

"Nēk me nag ta nēk a kur kemem, pa o
paspasne qōn mugum garqe gēn. Nēk
ga mat garqe !"

Woqastavav wo "Ee, pulsal !

Nitog nagnag mamarseg min
no ! Na ga van nat, piriñ kimi !"

E Qet wo "O qīñim garqe gēn !"

**Ewo e Qet ni ukēg vete o ulsu or, pa o or me vinir
vete Woqastavav ; me van me niñ ti sag o
mēlēg o, kara mōs tēqēl kēl me.**

**Āmos tēqēl kēl me, mōs ron kē, a Lesis, mōs sōw,
me mat.**

Nē me ris vot, tēwē sag gainiñ garqe.

**Qēt, e Qet ni van sag me le tōw, ni riv o or. O tare
or no, tēwē tur gainiñ garqe. Si nēk ga mōrōs, a
van wōl a Lesis, nēk ga ēl o tare or no, e Qet me
riv.**

**Qēt, e Qet piriñ e ra testesen, nēr a mōl kēl me
Leseper ; nēr ga tog ti.**

Wun o kakaka me niñ no.

**E no, e sok e maranag Tevēt Mesigteltōk, no
maranag ta le sar ta Mēsēn, wo ta le Metelo.**

**Qōñ ga wē, wo matav ga wē min kimi. Wa varean
min kimi ta pe ga tiñqōr.**

Varean.

E Qet ni nag o tare vasas

Maranag e Tevēt Mesigteltōk

Le qōn ni tawal, e Qet me gat min e ra testesen wo : "Rege ! Sul nin a le kal o gemel ni tawal."

Qēt nēr me le kal o gemel ni tawal, o gemel ga lowo anan ron !

Manēgi, le lolo gemel no, o um sañwul tawal neñegi ni tawal, o um mogon e ra testesen e Qet.

Le qōn ni tawal, nēr a atati o gemel no, o potutu wen ! O wen no, o wen so o wen !

Masawre o wen me wen me so no, gonoko wonag e rege taktaklegi a van taval gemel, e rege taktaklegi a van taval gemel.

E Qet wo : "Sōw. Gonok, si kimi taval gemel no, mōrōs ta leg, kimi a leg kēl me min kemem gēn, taval gemel. Wo kemem si mōrōs a leg, ga leg kēl nat min kimi e rege taval gemel."

E Qet me mop ti o gatgat no le masawregi no, sag me Leseper. Gainiñ vēti garqe, kemem nōl tawa

**tatag o sav e Qet me gat ti. Nēk mete leg le min
e sōgōm, nēk a mas leg, temek e Qet me gat ti,
nēk a leg pe taval gemel.**

❀ ❀

**Qēt, le qōn ni tawal, e Qet ni gat min e
rege ta : "Ey ! Ru van ru sigsig
ganin."**

**Qēt e ra testesen no a van le
tuqē, sigsig me o qet. E ra
niñ me le vōnō : e Qet ti
mōvōt ti le gemel !**

**Nēr wo : "Ey ! Nēk ti mōmō-
vōt o, nēk ga gen o sav ?
Kemem me van me, kemem me
sigsig me gan-kemem o gengen."**

E Qet wo "Ga wē, ru peleñ o ev."

**Nēr me peleñ sag o ev, ni to~ tog, ev me gen ; nēr
me palpal qēt, taurmat mop sag o gan-nēr o
tare qet.**

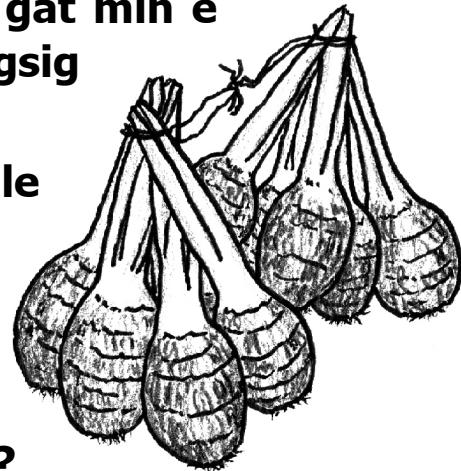
**E Qet wo : "No na ga row le lolo um. Kimi a tor gor
no."**

**E Qet me row kal sag le lolo um, qēt nē wo :
"Sōwlē ! Ri tor gor no !"**

**Nēr me tor gor nē. Masawregi nēr me tortor qēt,
nēr wo : "Rege ! Wonag e Qet le me row le ev !
Gonok nē me mat."**

**Me tog to~ tog, nēr me lēlē ta gonok, o gengen
me monos, nēr ga lik o qarñis.**

Nēr me lik so o qarñis, nēr a ēl me ~ o sav ? O tare

qet me nēnēs qēt. (O tare qet o, o tare lantar, o tare wakata...)

E rege so o qet le me nag temek eve ? Nēr a van nat le gemel, a ēl e Qet ti on ti.

O wo "Gonok vasas ni tawal e Qet me nag !"

Le qōñ ni tawal, e Qet ni gat min nēr ta :

"Talōw nin a nag o lōt !"

E ra testesen wo "Ga wē."

Nēr me mōvōt le matav, nēr me teper, nēr me van le tuqē, sar me palan-nēr o tare qet.

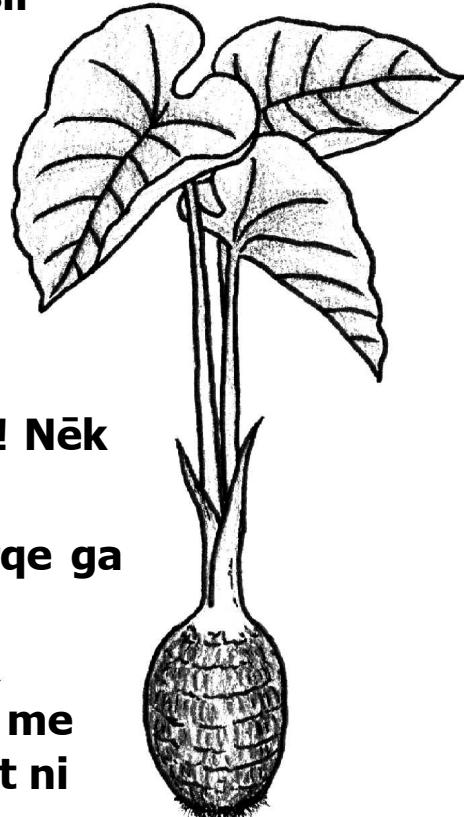
Wo e Qet mēlēñ ni van le tuqē ; pa e Qet me van me le o qet, nē me sar o qet ni tawal gop. (O qet o, o palan o qet, ga ōl ta 'o qet qōñqōñ.)

Van tek niñ me le vōñō, nēr me sir o tare qet no, mop sag le um ; nēr me qarqarñis qēt ; o gengen me monos ; nēr me lik, le me o tēpē ; nēr me sag me ta qōsqōs o lōt.

E ra testesen wo : "Qet ! Pa ti nēk ga gen o sav ? Sur o lōt le, o palan-kemem gop o qet ! Nēk ete tek me o polom o qet !"

E Qet wo "Ga wē. O lōt no, garqe ga van me o gok masgēk !"

Nēr me qō~ qōs o tare qet nōl me qēt, e Qet wo "Ri sēp sag o qet ni

tawal no, no me tek me."

Qēt, nēr me sēp sag, me sēpsēp qēt o qet no, le sōw le tēpē, nēr me qōs. Me qōs qō~ qōs me qōsqōs qēt, gonoko wonag nēr a vaga o lōt.

Me vaga vaga vaga vaga, gonoko wonag o qet ni tawal, o qet palan e Qet o, o qet qōñqōñ.

Me lulus gor wonag o tare qet ga sasa.

E Qet wo "Sōwlē, ru ēl ti ! Gonoko o lōt o gok masgēk. O lōt o gok masgēk, pa kimi ga gen o sav ?"

Gono o vasas o rōnegi e Qet me nag.

ଓ ৰ

Le qōñ ni tawal, nē me tēqēl row o, le non o turonin ~ le masawregi mēlēñ ni tawal mogon, ta pe togtog o gemel row alo.

Ni van row, nē ga mōrōs ta nē ni pig o sōm.

Van tek row o voson. Niñ row le kere sar, mop kal sag le vot, ni woswos.

Woswos so no, o sōm ni-van sar me.

O sōm me va~ van, me niñ me rivte o posposon. Vēn rak o sōm no, van tek kal Leseper. Wo pig.

Gono, o vasas o tōlnegi.

ଓ ৰ

Le qōñ ni tawal mēlēñ, nē gat min e ra testesen : "Talōw, nin a lōt ñe marañ."

E ra testesen wo "Ga wē."

**Nēr me van me, tek me o qet,
nag temek vaga, nēr me
qarñis. Qēt me monos, nēr me
lik ; wil o tare qet, qōs o ~**

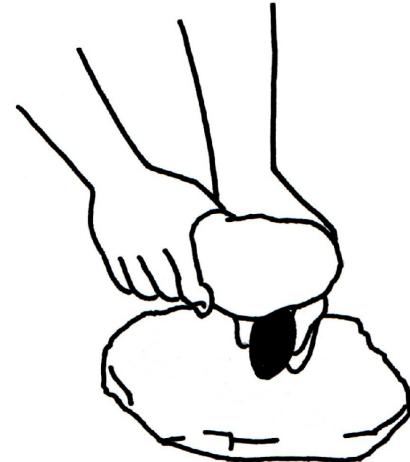
**Wo nēr me tor kal o tare qet, e
Qet o ni le o ñe. E Qet, le non
o pogor, o ñe ni tawal gop
ron.**

**Nē me le o ñe so no, van tek me,
sag tek sōw ; wos wor o ñe no, lerieg o wiegi.
Pur kēl o ñe, wos kēl mēlēñ o ñe no.**

**Wos o ñe no, lerieg o wiegi, pur kēl o ñe no, wos
kēl o ñe no.**

**O ñe ni tawal no, nē me wos wo~ wos, gai niñ o
ñe me tatērēs o tēpē lōt ni tawal.**

**E Qet nē ti nagnag o lōt, si le mōtō si ga es o mōtō
ni tawal, nē ga es o mōtō ni tawal gop gainiñ ni
nagnag o lōt ñe marañ mēlēñ temek no.**

ଓ ଦୁ

O tare vasas, e Qet ti nagnag ga marag anan.

**Manēgi o sav, e Qet ti nagnag o vasas no ? Manēgi
nē, nē o Got mogon-kemem, e rege ta Bankis,
qētēg a Merlav gai niñ a Torres.**

**O takle masawregi, nēk a van sōsōgōt, o tōw
mogon ni tawal ti sag ti, o potutu vot. Pa nēk a
uv sōw, nēk a roñte so o tōw ron. Nēk a roñte
"Wu-m, wu-m, wu-m !". O gono, o potutu vot
gop.**

ଓ ଶ

**Sōwō, o tare vasas no, nē me nagnag ; gonoko e
Nōl nē ga mōrōs ta nē ni nag ēl e Qet.**

**Le qōn ni tawal, e Nōl me mōl ron me kē, sur e Qet
Leseper.**

E Qet ni gat min nē ta :

**"Talōw, nin rō a tēqēl row alo, na ga mōrōs wota
nēk a vēn o sōm ni tawal."**

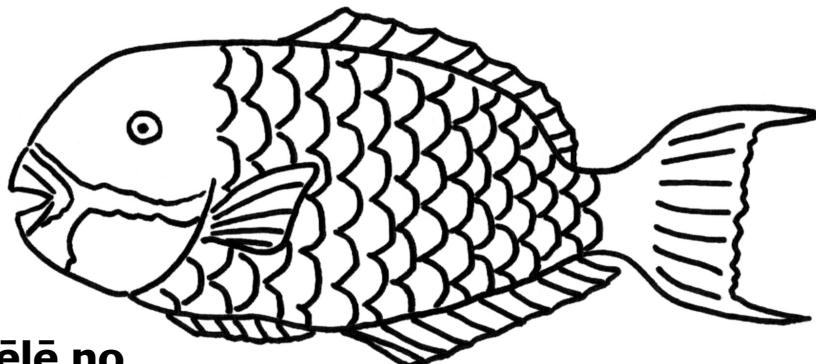
E Nōl wo "Ga vēgis temek eve ?"

**Nōrō a van row o alo, e Nōl ga sōlte o vus, wo o
wae. Me niñ row.**

**E Nōl me rep kal sag le vot, nē me wos atēlē ten.
Wos atēlē ten ta o sav ? O sōm ga van me so
eneñ ron.**

**Nagnag
mētēl.**

**E Qet me
rep kal
sag, nē me
woswos atēlē no
~ wo o sōm ni van me, wo ni vēn rak o sōm no.
Wo nōrō a mōl tek kal.**

ଓ ଶ

**O takle kakaka wo o savsav e Qet me nagnag ga
marag anan, pa na mete kaka qēt le. Wun na ga
niñ ti gono.**

Varean ga lowo.

